

співробітництво між територіальними общинами або властями (21 травня 1980 р., м. Мадрид) (СДСЕ № : 106) // Рада Європи ; Відділ видань і документів. - Страсбург. - 1980. - Офіційний вісник України від 15.03.2006. - 2006 р., № 9, стор. 200, стаття 585.

2. Регіональні аспекти державного управління. Інформаційно-аналітичне видання // За заг. ред. М.В.Ярмистого, С.М.Гакмана, Я.С.Мельничук – Чернівці. – 2013 . – с. 7-25.

Дмитро ГРИЩУК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО РЕГІОНІВ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ В РАМКАХ ЄВРОРЕГІОНІВ

Транскордонне співробітництво є специфічною сферою політичної, зовнішньоекономічної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні і яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю та можливостями більш активного їх використання, а також низкою особливостей, а саме - наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і, відповідно, вирішенням проблем екологічної безпеки, широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав та особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (шляхи, зв'язок, сферу обслуговування).

Основою транскордонного співробітництва є процес узгодження інтересів та договірних відносин у прикордонних регіонах з метою пошуку рішень для спільних та ідентичних проблем. Транскордонне співробітництво спрямоване на подолання негативних аспектів існування кордонів та наслідків, які виникли на прикордонних територіях через їх розміщення, і має метою покращання умов життя населення. До головних цілей такої співпраці відносяться: подолання існуючих стереотипів та упереджень; усунення політичних та адміністративних бар'єрів між сусідніми народами; створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури з формуванням спільних органів, господарюючих суб'єктів, асоціацій тощо.

Специфіка функціонування транскордонного регіону полягає у

тому, що для забезпечення його цілісності як територіальної системи необхідна координація діяльності окремих прикордонних територій, яка забезпечується через транскордонне співробітництво. Транскордонне співробітництво стало чинником, який сприяє соціальній рівності та суспільному діалогу, інструментом для розвитку всіх секторів прикордонної місцевої та регіональної влади в Європі.

Існує чимало прикладів транскордонного співробітництва, коли його суб'єктами є саме місцеві влади або громади - муніципалітети, міста, селища. Здебільшого такі контакти носять неформальний характер і спрямовані на спільні дії в разі виникнення надзвичайних ситуацій. Подібна форма транскордонного співробітництва класифікується як така, що здійснюється згідно з принципом "ad hoc" і є типовою для первинних стадій розвитку транскордонного співробітництва. Втіленням ще однієї форми розвитку транскордонного співробітництва є міжрегіональні асоціації, зокрема, функціональні. На відміну від транскордонного співробітництва на основі "ad hoc", що не має тенденції до інституціоналізації, його розвиток в рамках міжрегіональних асоціацій є саме інституціональним. Поширеною формою здійснення транскордонного співробітництва є єврорегіони, основними принципами функціонування яких є партнерство, рівноправність, рівнозначність сторін, взаємодопомога, солідарність прикордонних територій, існування концепції та стратегії транскордонного розвитку.

У контексті забезпечення економічної безпеки транскордонне співробітництво набуває специфічного значення, оскільки рівень безпеки впливає на інтенсивність ділових відносин між прикордонними територіями. Так, при наявності численних загроз потенційні партнери, інвестори не бажають співпрацювати з підприємцями депресивного регіону, оскільки бояться піддати власний бізнес великим ризикам. Високий рівень економічної безпеки навпаки сприяє налагодженню зовнішньоекономічних ділових контактів. З іншого боку, інтенсивність транскордонного співробітництва може мати негативний вплив на стан економічної безпеки регіону. Характер цього впливу залежить від функціональних зв'язків між індикаторами економічної безпеки і рівнем розвитку транскордонного співробітництва, а також від економічної політики в межах кожного співпрацюючого регіону.

Методика розрахунку коефіцієнтів економічної безпеки регіонів передбачає такі етапи: 1) стандартизація показників (стимуляторів або дестимуляторів), які характеризують економічну безпеку; 2) обчислення

інтегральних оцінок регіону; 3) обчислення коефіцієнтів економічної безпеки окремих регіонів. Важливим методичним аспектом є обґрунтування вибору показників-стимуляторів і дестимуляторів, а також розгляд економічної безпеки області у розрізі міст та районів.

Транскордонне співробітництво сприяє розширенню національних законодавчих рамок у отриманні благ з транскордонних ринків і формалізує відносини у транскордонному регіоні, залучаючи, крім громадян, і інші суб'єкти господарювання та установи. Тобто система забезпечення життєдіяльності населення прикордонного регіону виходить за національні межі. Складність полягає у тому, що прикордонна торгівля здійснюється без офіційного оформлення документів, і в Україні слід запровадити транскордонну статистику, яка дозволить змодельювати процеси, що відбуваються.

Здійснення транскордонного співробітництва тісно пов'язане із економічною безпекою регіонів і держави, що вимагає аналізу та оцінки індикаторів економічної безпеки, які характеризують соціально-економічне становище прикордонної території з позиції її економічних інтересів. Особливо чітко зв'язок між транскордонним співробітництвом та рівнем економічної безпеки простежується у прикордонних областях.

Література

1. Національна Бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

Галина ДУДА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРУ

Сучасні виклики, що стоять перед освітою регіонів України, зумовлюють необхідність пошуку інноваційних підходів до формування нової освітньої регіональної політики, модернізації системи управління її розвитком.

Саме регіональна система освіти здатна максимально враховувати потенційні можливості й особливості освітнього середовища, реальні потреби споживачів освітніх послуг, освітнього ринку й ринку праці, утверджувати інноваційну політику, сприяти задоволенню освітніх потреб

соціуму. Пошук і залучення інноваційних підходів до регіонального розвитку освіти, оптимізації мережі освітніх закладів – вимога часу, умова раціонального використання наявних на місцевому рівні ресурсів, потенціалу внутрішнього ринку, активізації освітніх ініціатив і поєднання їх з ініціативами підприємництва та громадськості щодо ефективної реалізації освітніх завдань. Інноваційні підходи до регіонального розвитку, налагодження ефективного діалогу між національним та регіональним рівнями активізують процеси соціально-економічного зростання регіонів, покращення добробуту громадян України, зняття соціальної напруги. Усе це потребує вивчення відповідних факторів впливу освітнього ресурсу на розвиток регіонів та вироблення нових механізмів управління регіональною освітою.

Серед інновацій, які сприяють активізації регіонального розвитку, вагоме місце належить створенню та розвитку міжрегіональних кластерів, що визнано одним з найважливіших напрямів у стратегіях розвитку багатьох регіонів. Водночас, комплексною складовою регіональної діяльності є освіта, яка охоплює різні функціональні елементи, у якій задіяні послуги багатьох суб'єктів регіональної інфраструктури. Потрібні комплексні зусилля, що досягаються кластерною системою.

Кластер в освіті можна визначити як систему взаємопов'язаних закладів освіти, освітніх організацій, промислових, бізнесових структур, громадських та інших організацій, значимість яких як цілого перевищує суму складових частин. Перетворити ситуативні контакти між підприємствами, установами, організаціями на систему стійких партнерських стосунків, сприяти реалізації спільних проєктів можливо за допомогою формування кластера.

Освітній кластер – це система навчання, взаємонавчання і інструментів самонавчання в інноваційному ланцюжку наука-технології-бізнес, заснована переважно на горизонтальних зв'язках всередині ланцюжка. Кластерна структура сприяє зниженню сукупних витрат на розвиток освіти, науки, розроблення новацій за рахунок підвищення ефективності структури, оптимізації наявних ресурсів, що дозволяє учасникам кластера стабільно здійснювати інноваційну діяльність протягом тривалого часу [1]. При цьому важливими є такі чинники, як удосконалення системи освіти і професійної підготовки майбутнього фахівця, його готовності до здійснення інноваційної діяльності в регіоні, інноваційно-методичного супроводу освітнього процесу, створення